

rican Mercury. La problemo de internacia lingvo poste estis diskutata en du plenaj sesioj de la kongreso. Elstaraj lingvistoj estis demanditaj jene: Kia estas via opinio pri akcepto de la artefarita lingvo kiel internacia helplingvo? La plejmulto de la demanditoj reagis pozitive. La programo de IALA estis plene aprobita.

La laboron kontinuigis lingvista kongreso en Romo en 1933. La voĉdonadon organizis Otto Jespersen. La komparan esploron subtenis 38 profesoroj el 28 universitatoj en 13 landoj, kiuj subskribis la finan raporton. Aperis nomoj kiel M. Cohen, A. Debrunner, S. Ishikawa, V. Mathesius, M. Migliorini, N.S. Trubeckoj, B. Collinder, V. Pisani, E. Otto k.a. Profesoro Schrijnen el la Universitato de Nijmegen fermis la kunsidon per la vortoj. „*Ni atingis iun specon de solena rehonorigo de artefaritaj lingvoj, al kiu aliĝis eĉ tiuj, kiuj preferus, ke naciaj lingvoj iĝu mondaj helplingvoj.*” Eĉ se dum tiu ĉi kongreso ne estis elektita unu el la prezentitaj lingvoj kiel ideala, tamen jam la fakto, ke monde konataj lingvistoj aprobis la laboron de IALA, havas historian valoron.

13.3. La dua periodo (1933–1936)

Dum 1933–1936 kristaliĝis *la ideo krei tute novan internacian lingvon*, ĉar la komparaj studoj de ekzistantaj naturalismaj projektoj ne alportis la atenditan rezulton. La plano publikigita de la direktoraro (Board of Directors) en 1933 nomiĝis „Project for the determination for a standardized auxiliary language”, temis do pri iaspeca lingvonormigo. La direktoro W. Collinson ne tro ŝatis la ideon konstrui komplete novan lingvon, sed la speciala komitato sub gvido de Albert Debrunner, profesoro pri kompara lingvistiko en Jena, ekokupiĝis en 1933 per konstruo de lingvo kun vortaro bazita sur la plej multaj eŭropaj naciaj kaj artefaritaj lingvoj kaj eble apriora gramatiko, kion li pridiskutis persone aŭ koresponde kun lingvistoj el pluraj landoj, sen troa publika atentemo.

La taskoj starigitaj por la esplorado 1934 estis neniel novaj: (1) sintezo de elektitaj internaciaj lingvoj; (2) atingo de publika konscio pri la bezono de internacia lingvo; (3) kunlaboro kun pluaj organizaĵoj interesitaj pri la afero; (4) kunlaborigo de reprezentantoj de unuopaj internaciaj lingvoj. Fakte, en 1935 renkontiĝis Otto Jespersen, aŭtoro de Novial, kun Edgar de Wahl, aŭtoro de Occidental, ili komparis siajn lingvojn kaj publikigis tekstojn. Tio devis esti la modelo por komparo de aliaj internaciaj lingvoj, kun la celo starigi „definitivan” helplingvon bazitan sur tiuj la jam ekzistantaj, kies uzeblo estu konvinka. Oni tamen prikonsideris ankaŭ alian eblon, kiu en 1925 ankoraŭ ne estis serioze planita: novan sintezan lingvon bazitan sur lingvistikaj kaj psikologiaj kriterioj.

La oficiala plano de tiu periodo estis akiro de interkonsento inter lingvistoj kaj interlingvistoj pri specifaĵoj de la akceptota lingvo – tiucele okazis pluraj konferencoj, estis preparitaj demandiloj kaj kompartekstoj. La interkonsento devis esti atingita pri la funkcio de la internacia helplingvo, pri starigo de ties lingvistikaj kaj psikologiaj kriterioj kaj pri esploro, kiomgrade kiu konstruita lingvo respondas al tiuj kriterioj. La diferencoj inter teoriaj kaj pragmatikaj specifaĵoj devis esti minimumaj. Serioza traktado okazis en januaro 1936, kiam Dave H. Morris organizis en la usona ambasadejo en Bruselo kunsidon de la speciala komitato de IALA (Committee for Agreement) kune kun deko da invitatitaj lingvistoj. Ili principe konsentis nur pri la fakto, ke la monda helplingvo bezonatas kaj ke ĝi ekestu laŭ certaj kriterioj. La protokolo el 1936, alportanta tiun ĉi informon, listigas 35 publikaĵojn